

АХМАТ
СОЗАЕВ

КЮННЮ КЁРЕМЕ

НАЗМУЛА

„ЭЛЬБРУС“
КИТАБ БАСМА
НАЛЬЧИК
1 9 6 8

* * *

О, Малкъарым, бийикледен къарагъан,
Таулуну да, тау къушну да юясы.
Неден да бек эркинликни сайлагъан,
Урунууну, кишиликни къаясы.

АДАМ ТУУГЪАНДЫ

Бюгюн тауда, танг бла тенг,
Адам туугъанды, таулу адам.
Эшиклени ачыгъыз кенг,
Адам туугъанды таулада!

Адамла! Юйлеригизге
Къызыл байракъла тагъыгъыз!
Байрамд, бюгюн байрамд бизде,
Кенг майданлагъа чыгъыгъыз!

Дуньяны къанатлылары,
Кёкде къанат къагъыгъыз!
Битеу жерни атлылары,
Сиз тау жоллада чабыгъыз!

Адам туугъанды! Бомбала,
Думп болугъуз, ууалыгъыз!
Адам туугъанды! Бахчала,
Кёгеригиз сиз, чагъыгъыз!

Къралымда адам туугъанд,
Ма булбулла жырлайдыла.
Жёрибиз къууанчдан толгъанд,
Таула да ишарадыла.

Танг аллында туугъан адам,
Жарыкъ жырым, жангы жырым,
Кюн жылыуун алгъан адам,
Жарыкъ кюнде кел сен, жаным!

«Мени атам» деген теманы сайлаб,
 Окъуучула сочинение жазалла.
 Жарыкъ сѣзле, махтау сѣзле, зуулдаб,
 Жюрекледен кѣнат кѣагыб чыгаалла.
 Хар окъуучу махтайд кеси атасын,
 Болмагъанча дуньяда андан ахшы адам.
 Анда жазсам, мен да айтырем хатасыз:
 «Аталаны атасыды мени атам».
 Бир жашчыгъ'а олтурады кыйырда.
 Ол мудахды, жазалмайды хапарын.
 Жюрегинде сагъышлары кыйындан
 Агъадыла кѣзлерини жашлары.
 Ма ол халда, жилимукъла бетинде,
 Терезеден узакъ кѣараб кѣб турду.
 Сора ачыб дефтерини ичинде
 Шош-шош жазыб, тѣрт тизгинни толтурду:
 «Мен атамы танымайма, не айтайым,
 Алай манга ол ѳтемлик береди.
 Мени сакълай, журтун сакълай, кѣайтмайын,
 Уруш тюзде кѣалгъанланы бириди».
 Окъуучула бары жазыб бошалла,
 Жерим жарый, таула артындан кюн чыкъды.
 — Атанга уша, хайт де, жигит, машалла,—
 Деди да, кюн кѣолун тутду жашчыкыны.

Унуталмам бийик чууакъ кѣгюнго,
 Минги Таудан Ала Тоогъа ѳтерме.
 Сабийликден манга татлы жеринги,
 Ёз балангча, кѣучакълаб, уппа ѳтерме.

Шахарларынг, тауларынгда жюриorme,
 Жарыкъ атхан тангларынга ишара.
 Бешбармакъдан ашаб, кѣымыз ичерме,
 Биягъыча жарыкъ жырлай домбура.

Сенде таулу кѣабырлагъа барырма,
 Ётген кюнле мудах макътамча эштиле.
 Сын ташлагъа жиягъымы салырма:
 — Малкѣар жашнайды, тынч жатыгъыз,—деб тилей

Сен таулугъа болмагъанса ѳге ана,
 Кѣыргызстан, акъ кѣалпакълы кѣк кѣрал.
 Адамлыгъынг ючюннге тобукълана,
 Мен ыразылыгъымы узатама, ал.

Жюрегимде жарыкъ бетли, жылылай
 Кѣалдынг, жырлы Кѣыргызстан, ѳмюрге
 Тауларынгда кѣызыл байракъ шуулдай,
 Жаша, жашна, кѣб миллетли юйюрге.

Күйсюз бушуу мени юсюме аугъанда,
Эскереем, жалан сени излеем.
Қъара палах босагъамы алгъанда:
— Кимден да бек болушурса сен,— деем.

Сен'а, сансыз этиб, кетдинг да къалдың,
Кенг майданда мени жангызлай къоюб,
Жюрегиме сен да бир жара салдың.
О, этмединг оюм, этмединг оюм.

Мудах кюнле шош-шош ётюб баралла,
Қъара бушуу басад имбашларымдан.
Жараларым жюрегими бууалла,
Ма сен салгъан жара уллуд барындан.

Кюн чыкъгъанда, жарыта жерни,
Мен анга быллай соруу бердим:

— Кюн, сен нек чыгъаса дунягъа,
Жерге алтын нюрлеринг агъа?

Кюн жууаблайд, жарыкъ ишара,
Қыйырсыз кёкде кетиб бара:

— Сабийле ойнар ючюн чыгъама,
Ала кюлселе — къууанама.

Жюзюм, харбызгъа кюч береме,
Жаратылгъанлы алай келеме.

Дуньяда жиляу болмаз ючюн
Жарытама мен жерни юсюм.

Бийикде учар ючюн къушла,
Болмаз ючюн жерде урушла

Чыгъама, жарытыб турама,
Мен насыб ючюн урунама.

* * *

Бахча алма ийисден толгъанд,
Атам къууанчлы олтурады.
Жап-жангы дуньяны кѳред да,
Ол къайтыб жаш болуб турады.

Битген терекге къарайды атам,
Къууанчы, сагъышлары бла.
— Жашау къалай жашды! — дейд атам,
Зыбыр мыйыкъларын шош сылай.

Аны чачын да, сакъалын да
Жабханды къартлыкъны акъ къары.
Алай кесин жаш болгъан сунад,
Кѳре алмала кыызаргъанларын.

О, алма терекчик, къууандыр,
Жарыт сен жюрегин атамы.
(Жашагъан жылларындан эсе,
Бетинде ызлыкълары кѳб аны).

Алма терек быйыл да битгенд,
Атам анга къарай олтурад.
Къып-къызыл алмала ичинде
Атам къартлыкъны хорлаб турад.

* * *

Гитче халкъым, бийик халкъым, палахла
Ненча кере тыйдыла ѳр жолунгу.
Алай къызыл байракъ туманны жарыб
Чыгъыб, бююн да шууулдайд къолунгда.

* * *

Бир бугъа, бир'а кѳрюне,
Ай кѳкде шош кетиб барад.
Къараб кѳлде кесин кѳрюб,
Ариулугъуна къууанад.

* * *

Мен дуньяда жашагъандан не хайыр,
Халкъым ючюн тартыб темир юзмесем?!
«Буду огъурлу ишим санга кюн сайын,
Халкъым»,— деб мен бир саугъамы бермесем!

* * *

Манга къууанчлы хапар айтырлыкъча,
Бизни арбазда къар ишара жатад.
Кюн, бизни юйге къонакъгъа келгенча,
Алтын нюрлерин юй ичине атад.

БОЙНАКЪ БЛА САБАН ЧЫПЧЫКЪ

Муштухул болуб, Бойнакъ
Сабан чыпчыкны кзууад.
Сюре кетиб, арытыб,
Тутуб кюярыкъ сунад.

Сабан чыпчыкъ арлакъгъа,
Учады да, кюнады.
Бойнагъ'а, мараб туруб,
Биягъы ызындан болады.

Хамам, жете башласа,
Чыпчыкъ кёкге алады,
Ит'а, кесин тыялмай,
Иги кесек барады.

Сабан чыпчыкъ, жырчыгъын
Ма жырлай-жырлай, кетди,
Эрнин-бурнун жалатыб,
Бойнакны мудах этди.

* * *

Жюрегиме ауур кыйгъы тюшюрдюнг,
Кыйдан да кёрген болур эдим сени?
Жарыксыз кълдым тюномде, тюшюмде,
Кыйдан да кёрген болур эдим сени?

«Бу жолдан сора келме»,— деб кюйдунг да,
Сууутдунг сен, сууутдунг жюрегими.
Ахшы умутларымы ойдунг да,
Сууутдунг сен, сууутдунг жюрегими.

Энди сенсиз кълалай жашаялырма
Мен, насыбсыз болгъанлайын ёмюрге?
Жашау жолумда кълалай баралырма
Мен, насыбсыз болгъанлайын ёмюрге?

Алыб кетди мени жол юзюлгени,
Сен, алай, къл жетмез бийикде кълдыңг.
Кыйдан да кёрген болур эдим сени?
Сен алай къл жетмез бийикде кълдыңг.

Сенсиз сезалмайын татыуун балны,
Турама, жюрегим отунгда жана.
Мен энди сенсизлейин кълалыб кълдым.
Турама, жюрегим отунгда жана.

КЯЗИМ, МЕНМИ ЭДИМ ТЕРС?

Толмагъан эди жети жыл да иги,
Биреу жеринде школгъа баргъанымда.
Жашауумда ол кюнню эртденлиги
Алай чууакълай сингенди къаныма.

Ма ол жылдан башлаб дуньягъа кѣзюм
Ачылгъанед, сау болсун дейме ол жаз.
Пушкинни, Жамбулну окъуйем, Кязим,
Сени юсюнгден бир сѣз айтмаед устаз.

Да ол кеси да билмей эди сени,
Окъумагъан эди китабларынгы.
Сора ол къалай окъутуред мени,
Не да бирси къуш кѣзлю жашларынгы.

Токътогъулну, Абайны бешге билиб,
Сени билирге уа жетмей эд кючюм,
Лермонтовну, Алыкъулну айтхан тилим
Терсми эди сени айталмагъаны ючюм?

Нарт сѣзлеринги билир эдим кѣлден,
Сени юсюнгден берселе эди дерс.
Сакълайма, жууабынгы сакълайма мен,
Айтчы, энди, Кязим, менми эдим терс?

Тау шауданны кѣулагъында
Олтурама чѣгелеб.
Аны шош зынгырдауунда
Жерими жыры келед.

Ма ананы чиммакъ сютю
Чыкъгъанча ёшюнүнден,
Шаудан чыгъад алай кючлю
Жерими жүрегинден.

Солуу, махтау да излемей,
Кеси ишин этеди.
Ол: «Мен кѣарт да болдум»,— демейд,
Адамгъа кюч береди.

Тау шауданны кѣулагъында
Олтурама чѣгелеб.
Аны шош зынгырдауунда
Жериме жашлыкъ келед.

АНАМЫ КЪОЛЛАРЫ

Дайым да насыбымы
Шауданы болгъан къолла.
Палахладан къутулуб,
Жарыкълай къалгъан къолла.

Ер жолуму жарытхан
Пелиуан, арыкъ къолла.
Жерими жарыкъ тангы
Кирик, жап-жарыкъ къолла.

Суугъа, сары жаугъа да
Бир халда узаласыз,
Тылыгъа, топуракъгъа
Да бирча кираласыз.

Назмум, кьойнуна алыб,
Уппа этеди сизни.
Жарытханлай туругъуз
Тауланы, жерибизни.

АХШЫ ЖОЛГЪА БАРЫГЪЫЗ!

Бишым бла ётиуб баргъан зурнукла,
Къыбылагъа кетиб баргъан зурнукла!
Къайры ашыгъыб, къайры кетиб барасыз?
Кёб затланы сиз эсиме саласыз.

Туугъан жери, отжагъасы болмагъан
Къанатлыла, ахшы жолгъа барыгъыз.
Узун жолда арымагъан, талмагъан
Къанатлыла, ахшы жолгъа барыгъыз.

Бийик кёкде жырыгъызны эштеме,
Аны эште, мен да назму этеме.
Къанатлыла! Жырым сизни ашырсын,
Къыйын жолда палахладан жашырсын!

Ызыгъыздан къарагъанлай турама,
О, жанларым, ахшы жолгъа барыгъыз!
Юйюгюзге кетиб баргъан сунама,
Ахшы жолгъа... кьууанч жолгъа барыгъыз!

О, къалай жарыкъ кюлесе!
 Аны кюнденми алгъанса,
 Таулу къыз?
 Сен насыбдан не
 Жарыкъдан жаратылгъанса.

Къалай ариу ишараса!
 Аны айданмы алгъанса,
 Таулу къыз?
 Сен къууанчдан не
 Жаз кюнден жаратылгъанса!

КЮННЮ КЁРЕМЕ

Кюн чыкъгъанды, жарыта жерибизни,
 Жылы отоубузну, экибизни.

Къарайма санга: къап-къара кёзлеринг,
 Зыбыр чачынг, кюн бетли эринлеринг.

Ариулугъунг эм ачыкъ имбашларынг,
 Жарыкъ тауушунг эм ничге къашларынг.

Эртденлик отоуда кёреме сени,
 Кюнден толу бетинги, кюлгенинги.

Кёреме насыбны — сени кёреме,
 Кёреме жерими, кюнню кёреме.

ЖАУУН ИНГИРДЕ

Санга жауун ингирде тюбегенем,
Кёргенем кюлгенинги, кёзлеринги.
Мен ариулугъунга сейир этгенем,
Жарытаенг жүреклени, жерими.

Тамычыла кюн кюйдюрген бетингде,
Санга, атынгы да билмей, къараем.
Минг ариу къызны ариулугъу юсюнде
Бирге кьошулуб къалгъанча тураенг.

Сен къайгъылы адамланы жабсаргъа
Жаратылыб къалгъанча кёрюннгененг.
Таулада быллай ариу къызла барда,
Бизге бушуу, къайгъы да жокъ дегенем.

Сен кенг арбазгъа сабыр чыгъаса,
 Шош ингирледе, жарыкъ танглада.
 Анам, аллыма къараб тураса,
 Шош ингирледе, жарыкъ танглада.

Мени юсюмден хапар сораса
 Шош ингирлеге, жарыкъ танглагъа.
 Бир мудах, бирде жарыкъ боласа
 Шош ингирлеге, жарыкъ танглагъа.

Жангыз жашынга саулукъ сурайса
 Шош ингирледен, жарыкъ тангладан.
 Манга болушлукъ келлик сунаса
 Шош ингирледен, жарыкъ тангладан.

Ай, Къуршоучуну башындан къарай,
 Жарытыб турад эски жолланы.
 Нальчик башындан кюнлени санай,
 Аллыма къарай тураса, анам.

Ауруб жатады солдат,
Кёзлерин да ачалмай.
Жюреги, башы кызад.
Жатады онг алалмай.

Адам сёлешгенин да
Эшталмайын жатады.
Билялмайын несин да,
Жалан бир сёз кятлайды:

— Амма,— дейди акъырын,
Анасы «Ой» дерикча,
Аурууундан кьутулуб,
Сау болуб кетерикча.

— Амма,— деб шош чыгъарад
Анасы онг берликча,
Дуньяны дарманлары
Ол сёз бла келликча.

Битеу ахшы умутлары
Ма бу сёзде эшитилед:
— Амма, — дейди къайтарыб,
Жашха болушлукъ келед.

Ётюб баргъан солдатланы
Ызларындан къарай-къарай,
Эски ачыула кыйнай жанын,
Ана олтурад жияй-жияй.

О, урушну жаралары,
Сиз сау болмайын турасыз.
Хар кыйда да аналаны
Сиз ма былай жиятасыз.

Кеси жолунг жарыкъ эсе,
Къууанмагъын да, сен анга,—
Жарсы, жарсы, адам эсенг,
Кюню къарангы болгъаннга.

Мен Мамаев Курган таба барама,
Кёк кенгинде кёгюрчюнле ойнайла,
Мен аланы ызларындан къарайма,
Кёк кенгинде къанатла жылтырайла.

Кёк кенгинде кёгюрчюнле учалла,
Чууакъ кюннге, мамырлыкъгъа къууана.
Ала манга жангы жолла ачалла,
Чууакъ кюннге, мамырлыкъгъа къууана.

* * *

О, таулу кыызла, къаракёз кыызла!
Таулада жаннган жарыкъ жулдузла.
О, таулу кыызла, узунчач кыызла,
Битеу дуньяда бек ариу кыызла.

О, таулу кыызла! Узакъ жерледен
Сизни кёрелле мени кёзлерим.
Сизсиз насыбсыз болур эдим мен,
Сизсиз къарангы болур эд жерим!

Сизни эскере, сизни эскере,
Ариулукъгъа энтда мен баш урама.
Сизни эскере, сизни эскере,
Сизге бюгюн да назму жазама.

* * *

Акъ къанатлы, акъ жүреккли письмола,
Тау башладан учуб келген письмола.
Тансыкълыкъдан, къууанчдан да топ-толу,
Ана жияу алыб келген письмола.

Жерим! Актылманыбыз — Ленин туугъан
Волганы жагъасында сюелеме.
Бююн, кесими тергеб насыблыгъа,
Анга сени саламынгы береме.

Волганы жагъасында сюелеме.
Ол шош чайкъалады, кюннге ишара,
Аны мен биринчи кере кёреме.
О, бу уллу суу къалай сабыр барад!

Къалай сабыр барады бу уллу суу,
Махтанган да этмей уллулугъуна.
Волга! Жер юсюнде палахланы жуу,
Салам санга Минги Тау жууугъунгдан.

Минги Тауум! Дуньягъа Ленин туугъан
Волганы жагъасында сюелеме,
Бююн кесими тергеб насыблыгъа,
Анга сени саламынгы береме.

Мени кимден да иги билген,
Кимден да иги кёрген — анам,
Манга акъ сютюнг бла бирге
Таулу жүрек да берген — анам.

Дайым мени биргеме келген,
Иги ангылаб тургъан — анам.
Къууанчымда жап-жарыкъ кюлген,
Бушууумда жиягъан — анам.

Жашауда манга адам этмез
Игиликке эталгъан — анам.
Жолумда манга адам бермез
Къууанчла да бералгъан — анам.

Мени ючюн кёб къайгъы чекдинг,
Энди уа сен бушуусуз жаша.
Насыб ючюн турады чекде,
Ата Журтну солдатид жашынг.

ВОЛГА ЖАГЪАСЫНДА КЪАЙСЫННЫ ЭСГЕРЕ

Таулу бийик тауну тѣппесинде,
Прометейча, сюелиб турады.
Заман сагъышлары жюрегинде,
Ол битеу да дуньягъа къарайды.

Пелиуан къучагъын кенге жайыб,
Ол, саулай да дуньяны къучакълайд.
Танг атыб келед, жерибиз жарый,
Таулу уа турад, жырларын жырлай.

БОРАНДА

Сууукъ. Бурдум этед къар.
Жаш бла къыз орамда...
Ала айталла хапар,
Кѣк жазны кѣре боранда.

Гюлно юсюнден хапар
Айтад, аз ишара, жаш.
Кенг орамда жауад къар,
Къызгъа уа кѣрюнед жаз.

КЕК ЧАПЫРАКЪЛЫ ЖАЗ БАШЫ

Субай таулу къыз, сабыр атлай,
Киргенча жарыкъ юйюбюзге,
Сюйдюмлю жаз башы да алай
Келгенд къууанчы бла бизге.

Кёк къанатларында келтиргенди
Эрик терекни акъ гюллерин.
О, жаз башы! Сени кючюнгден
Сейир айбатлы болгъанд жерим!

Къарт хоншуму сабийлерине
Саугъагъа жанкъозла келтиргенд.
Тикмюйюз, талгъыр ийнегине
Татыулу, кёк кырдыгын бергенд.

Кём-кём чапыракълы жаз башы!
Сени аллында баш урама.
Поэзия санга бек ушашд,
Ол сенден юзюлген сунама.

Табигъат кесини юсюнден
Жангы жырын шош жырлай турад.
Ол жыр топпа-толуду кюнден,
Шатык кырдык ийиси урад.

* * *

Ариуум! Сен ишарсанг,
Дунья жап-жарыкъ болад.
Антым, къыш жолда барсанг,
Жолунг гюлледен толад.

Сен ма бюгюн да мени
Къалай къууандыраса!
Тынчлыкъсыз жүрегими
Насыблы этиб тураса!

* * *

Эртденликде чууакъ кюннге къууана,
Таулу жашчыкъ къолчугъун кюннге тутад.
Таула артындан чыгъа келген кюн анга
Жангы, жарыкъ, насыб нюрле узатад.

* * *

Тилейме, кечгинлик бер манга, къарындашым,
Ханс басхан къабырынга келиб кыйнагъаным
Ючюн, ким билед, тынчлыгъынгы алгъан болур
Бу къабырынга бауурланыб жилигъаным.

* * *

Биргесине кѐм-кѐк жазны да алыб,
Къайдан чыкъгъан болур эди сѳймеклик?
Онг къолунда жашлыкъны деу байрагъы,
Къайдан чыкъгъан болур эди сѳймеклик?

• • •

Жерге талай къууанч жарыгъын жая,
Манга уа мудахлыкъны алыб чыкъгъан,
Кюнню аллына барама жыяу,
Кѐз жашларым тама эртденлик чыкъгъа.

* * *

Ашыкъмай жауады къар,
Мен'а къараб турама.
Ол бюгюн дуньяда хар
Жерде жаугъан сунама.

* * *

«Жулдузчукъла» учалла,
Айланыб ары-бери.
Сакълаб турсам, манга да
Ажашыб бири келир.

* * *

Бузулгъан юйню мурдор ташына,
Кёлюм тола, мудах къарайма мен.
Жауун жуугъан талгъыр зыбырлыгъын,
Ата бетинча, шош сылайма мен.

* * *

Шош жай кече сюелебиз экибиз.
Мен тансыкълаб къарайма кёзлеринге.
Эринчиклеринг, мукъладисле кирик,
Тартыб баралла мени кеслерине.

* * *

Къыланч тау жол кёрюнед аллыбызда,
Хайда, жолоучу, жолгъа чыгъайыкъ биз.
Аталарыбыз баргъан жолубузда
Къыйынылыкъ кёбдю, алай биз'а ёрлербиз.

* * *

Таш юсюнде къонуб тургъан чыпчыкъны,
Эсимдед, уруб жаралы этгеним.
Шёндю да ол субай къанатлычыкъны
Къаны бара тургъан сунад жүрегим.

* * *

Таула! Жюрегимден сюеме сизни,
Батыр эрлеча, ёхтемлигигизни.
Сизни бийиклигигизге ушатама,
Ата Журтну сиймеклигин поэтни.

* * *

Бирде кьонакыгъа бардым мен таулу юйге,
Кесим жангыз угъай, жырым бла бирге.
«Жангызлаймы келгенсе?» — дегенлеринде,
«Жырдан айырылмам,— дедим,— ёмюрге».

* * *

Къар жауады талалагъа, сыртлагъа,
Къар жауады жангы малкъар журтлагъа.

Къар жауады, битеу дунья ишарад,
«Жерге жарыкъ, халкыгъа насыб» дей жауад.

Жап-жарыкъ къар кенг дуньяда жауады.
Чиммакъ, жырын жырлай, жауа турады.

Ол жыр алай жангызд, алай тазады,
Жюрегимде, тау шауданча, агъады.

Кел, акъ къарым, ариу къарым, тау къарым,
Бийикледен эниб келген акъ жырым.

* * *

Къызыу кюн Волганы юзмезинде
Тишырыу, суудан чыгыб, жатыб
турад.
Кюн мылы ёшюнлени жылтыратад.
Суу тамычылары — жарыкъ бетинде,
Къууанч — аны ол сабыр кёзлеринде.

* * *

Анам, бушто этиб берчи жашынга,
Анда — берчли къолларынгы татыуу.
Жашауумда мен ашагъан ашлада
Кёрмедим сени буштонгдан татыулу.

Алай огъурлулла сени къолларын,
О, анам! Кюнню жылыуу — алада!
Тау жоллагъа ушайла ызлыкълары,
Бал татыуу — ол багъыр бармакълада.

* * *

Бишген, къып-къызыл чумгъа
Жазар ючюн назмунгу,
Тенгим, кёзлени жуммай,
Сен къараргъа баздынгмы

Аны къызыл бетине.
Не да кёрдюнгмю къабыб?
Алайсыз, ал эсинге,
Бош къоратаса къагъыт.

СОКЪУР ЖАШ КЪОБУЗ СОГЪАДЫ

Сокъур жаш къобуз согъады,
Кёзлери сап-сау тургъанча.
Акъсыл бети ишарады,
Чапракъла шыбырдагъанча.

Алай тартады къобузу,
Терекле чиммакъ чакъгъанча,
Тангдагъы чолпан жулдузу
Кёре, чыкъ бла баргъанча.

Бармакъла алай ойнайла,
Ма элия жашнагъанча.
Бармакъла уста кымылдайла,
Къобузгъа жаратылгъанча.

Сейирд, башын да ёрге тутуб,
Алай согъады къобузу.
Сокъурлугъун да унутуб,
Тарта турады къобузу.

Мен бу жашны къадарына
Кюе, жарсый, мудахландым.
Анга кёзле орунуна
Къобуз берилгенча сунлум.

СОЛДАТ АНАСЫНА ПИСЬМО ЖАЗАДЫ

Волганы гюллю, кюллю жагъасында
Солдат анасына письмо жазады.
Булутчукъ Мамаев Курган башында...
Солдат анасына письмо жазады.

Акъбаш таула кёзюне кёрюнелле,
Солдат анасына письмо жазады.
Кемеле Волгада ауур келелле,
Солдат анасына письмо жазады.

Бир мудах бола, бирде уа ишара,
Солдат анасына письмо жазады.
Сабыр, акъжалкъа толкъунлагъа къарай,
Солдат анасына письмо жазады.

Сагъышлары, умутлары бла бирге,
Солдат анасына письмо жазады.
Дуньяда къууанч, бушуу да кёрген
Солдат анасына письмо жазады.

ЖОЛЧУКЪ

Жыяу жолчукъ, ёр жолчукъ,
Къайры ашыгыб бараса?
Анасындан ажашыб
Къалгъан кийик балача.

Къыланч-мыланч, тар жолчукъ,
Ерге айланыб чабаса.
Жаным! Волгадан чыгыб,
Сен къайры ашыгъаса?

Жолчукъ, ашыкъгъанлайын,
Ерлейсе сен, кёреме.
Кёб тикледен да чыгыб,
Келесе сен, кёреме.

Волганы тюзлеринде
Узайыб бараса сен.
Жюрекде жылыууму
Да алыб бараса сен.

Сагъышларым топ-толу,
Къууанч жерге бар дейме.
Палахладан кенгде къал.
Санга саулукъ тилейме.

Назик жолчукъ, ызынгдан
Къарагъанлай турама.
Сен мени тауларыма
Кетиб баргъан сунама.

АНАМА

Терскѡл кѡйнунда ауруб жатама мен,
Тауларым! Манга кюч беригиз.
Аурууну кѡзыу оту урад бетиме,
Анамы чакѡырыб келигиз.

Кѡушларым! Ауруу бла кюрешеме,
Сиз манга болушлукѡ этигиз,
Анда, узакѡда ауазын эштеме,
Анамы чакѡырыб келигиз.

Азаудан Минги Тау таба барыучу
Булутла, сиз бери энигиз.
Жашына кимден да уста багѡыучу
Анамы чакѡырыб келигиз.

САУ БОЛ, ЭРТДЕНЛИК!

Эртденлик, сени юсюнгден
Жазама, хауангдан солуй,
Назмуму хар тизгини да
Тап-таза чыгъынгдан толуб.

Жазама, сени жырларынг
Жангы назмума кирелле.
Жаша сен, чыкълы эртденлик,
Таула да махтау берелле.

Къучагъымы кенге жайыб,
Барама сени аллынга.
Сау бол, жарыкълыгъынг ючюн,
Къууанчларынг ючюн манга.

ЭСКИ ЖОЛЛА

О, жерими эски болгъан жоллары,
Арыгъан ишчи къоллача турасыз.
Сиз халкъымы ётюб кетген жылларын,
Китабныча, мени аллымда ачасыз.

Сизде — гитче, нарт халкъымы жырлары,
Жиляулары, сагъышлары, тойлары.
Жашау ючюн кетгенлени атларын,
Аналача, сакъладыгъыз, жолларым.

Къол аязымдача, сабыр жатасыз,
Сизге эски кылычхача тиеме.
Бирде кюле, бир'а жиляй турасыз,
Сизге мен историягъача киреме.

КЕК ЧАПЫРАКЪЛА ШЫБЫРДАЙДЫЛА

Любагъа

Иткъол жанында кукук кычырад,
Чыпчыкъла къайгъысыз жырлайдыла,
Сарычач къыз манга къараб турад
Кёк чапыракъла шыбырдайдыла.

Гара суучукъла, нени юсюнден
Эсе да хапарлай, агъадыла.
Жашчыкъ ишарады жарыкъ кюнде,
Кёк чапыракъла шыбырдайдыла.

Къарт сагъышлы тартады юлени,
Кёгюрчюнле шош мурулдайдыла.
Мен'а сени эскереме, сени!..
Кёк чапыракъла шыбырдайдыла.

Бу чууакъ кюн сени эскереме,
Манга тау башла жылтырайдыла.
Сени субай бетинги кёреме,—
Кёк чапыракъла шыбырдайдыла.

БАШЛАРЫ

«О, Малкъярым, бийикледен къар- гъан»	3
Адам туугъанды	4
«Мени атам» деген теманы сайлаб»	5
Къыргъызстан	7
«Кюйсюз бушуу мени юсюме аугъанда»	8
«Кюн чыккында, жарыта жерни»	9
«Бахча алма ийисден толгъанд»	10
«Гитче халкъым, бийик халкъым...»	11
«Бир бугъа, бир а кёрюне»	11
«Мен дуньяда жашагъандан...»	11
«Манга кыуанчлы...»	11
Бойнакъ бла сабан чыпчыкъ	12
«Жюрегиме ауур кыйгы...»	13
Кязим, менми эдим терс?	14
«Тау шауданны кыулагында»	15
Анамы кыоллары	16
Ахшы жолгъа барыгъыз!	17
«О, кылай жарыкъ кюлесе!»	18
Кюнню кёреме	19
Жауун ингирде	20
«Сен кенг арбазгъа сабыр...»	21
«Ауруб жатады солдат»	22
«Етиб баргъан солдатланы»	23
«Кеси жолунг жарыкъ эсе»	23
«Мен, Мамаев Курган таба барама»	23
«О, таулу кызла, кыракёз кызла!»	25
«Акъ кыанатлы, акъ жюрекли письмо- ла»	25

«Жерим! Аккылманыбыз — Ленин...»	26
«Мени кимден да иги билген»	27
Волга жагъасында Кыйсынын эсгере	28
Боранда	29
Кёк чапыраклы жаз-башы	30
«Ариуум! Сен ишарсанг»	31
«Эртденликке чууакъ кюннге...»	31
«Тилейме, кечинлик бер...»	31
«Биргесине кём-кём жазны...»	32
«Жерге талай кыуанч...»	32
«Ашыкмай жауады къар»	32
«Жулдузчукъла» учалла	32
«Бузулгъан юнню мурдор ташына»	33
«Шош жай кече...»	33
«Кыланч тау жол кёрюнед...»	33
«Таш юсюнде кыонуб...»	33
«Таула! Жюрегимден сюеме сизни»	34
«Бирде кыонакыгъа бардым...»	34
«Къар жауады тарлагъа...»	35
«Кызыу кюн Волганы...»	36
«Анам, бушто этиб...»	36
«Бишген кып-кызыл...»	36
Сокъур жаш кыобуз согъады	38
Солдат анасына письмо жазады	39
Жолчукъ	40
Анама	42
Сау бол, эртденлик!	43
Эски жолла	44
Кёк чапыракъла шыбырдайдыла	45

Ахмат Солтанович Созаев

ВИЖУ СОЛНЦЕ

На балкарском языке

Редактор *А. М. Заидов*

Художник *В. И. Бекетов*

Художественный редактор *И. В. Чичкин*

Технический редактор *И. Х. Бабаев*

Корректор *Н. А. Будаева*

Сдано в набор 20/VI 1968 г.

Подписано к печати 23/VII 1968 г.

Формат 84×108¹/₆₄.

Бумага мелованная

Физ. печ. л. 0,75. Усл. печ. л. 1,26.

Уч.-изд. л. 1,11. Тираж 900 экз.

ЧО0786. Цена 19 коп.

Книжное издательство «Эльбрус»

Нальчик, ул. им. адмирала Головки, 6

Заказ № 5790. Типография им. Революции

1905 года Управления по печати

при Совете Министров КБАССР

Нальчик, проспект им. Ленина, 33